

## Splošne vesti.

— Odtegljaji v mesecu juniju in juliju. Učiteljsko je bila v mesecu juniju odtegljena državna stanarina za tri mesece skupaj, v znesku do 450 Din. Ta velik odtegljaj je vznemiril učiteljsko posebno zategadelj, ker ni prejel istočasno stanarin od občin in ne naravnih stanovanj, kakor jih predvideva zakon o narodnih šolah. V juliju je pa banska uprava odrgala delu učiteljstva davek na nove stanarine, prežete od občin, v Ljubljani pa še 180 Din za prejšnjo razliko l. draginskih razreda za mesec februar, tako da so odtegljaji zopet znesli do 400 Din. Davek na stanarino, ki zneslo do 25 Din mesečno pri nekaterih je bil odtegljen zopet za tri mesece skupaj. Učiteljsko je izrazilo željo in organizacija je storila tudi korake, da se ti odtegljaji ne izvrše hkrati, temveč da se porazdelijo na več mesecev in več obrokov. Žal je zaznala organizacija za odtegljaje prepozno in so bili plačilni seznami že na šolah, tako da se zadeva ni dala več urediti. Za avgust se obeta zopet nov odtegljaj, t. j. davek za »kulke«, ki se bo na podlagi zadnjih odločb moral odtegniti. Obračamo se do kraljevske banske uprave, da se vsaj ta odtegljaj porazdeli na več mesecev in se s tem vsaj na ta način malo olajša položaj učiteljstva.

**Šolski u ravitelji in upravitelje!**  
Poslužite se naročilnic „Učiteljske gospodarske poslovalnice“, ki ste jih prejeli in izvršite vsa naročila le potom UGP.

— Delo nemškega učiteljskega združenja v letu 1929. Poročilo o delovanju nemškega učiteljskega združenja za leto 1929, ki ga priobčuje »Allgemeine Deutsche Lehrerzeitung« z dne 22. maja, vsebuje v glavnem naslednje: Učiteljska organizacija je nosilec in varuh kulturno-vzgojnega stremljenja in kot taka, je ona važen faktor splošnega politično-državnega delovanja. V današnji Nemčiji se ne najde besede, ki bi se večkrat uporabljala kot beseda kriza. Kriza v vsem narodnem in državnem življenju, razen — kar je tragično simptomatično, nikjer se ne govori o krizi kulture. A ta je najbolj pereča in najvažnejša, ker ona obsega splošni problem krize. — Učiteljska organizacija, s par desetletji članstva, je ona osrednja točka, ki je dolžna ustvarjati kulturo svojega naroda, držeč ga čvrsto pod svojim vplivom in ne ga prepustiti kakšni objestni struji, ki bi ga mogla zavesti v tak položaj, da bi se njegovo duševno obzorje zožilo in skvarilo. — Naši nasprotniki pravijo, da smo mi tisti, ki odrekamo avtoriteto — ampak oni nimajo prav ko to generalizirajo in pravijo, da smo mi sploh proti vsaki avtoriteti. Ne — mi spoštujemo avtoriteto, avtoriteto intelekta, avtoriteto človeške duševne samostojnosti. Vsak dan se nam daje že preveč razumeti, da so razmere za dosego naših idealov zelo neprikladne. Na žalost občutimo tudi mi to zelo jasno. Težke rane strahovite vojne so globoko urezane v naše duševno in ekonomsko življenje in na njegovo popolno ozdravljenje bo treba še dolgo čakati. Tako duševno in ekonomsko življenje, še vedni tradicionalizem v državni upravi, nejasnost zakonodaje, neenakost šolskega sistema, neenakost v učiteljski izobrazbi, vse te negativne okoliščine so vzrok, da smo še zelo daleč od enotne šole in da smo še daleč od prave nemške šole. Naš ideal, ustvaritev enotne nemške šole, predstavlja svetlo točko, ampak tako, ki so ji zakrili svetlobo temni oblaki sedanjih socialnih in ekonomskih razmer. Naša želja je, in tudi naš napor je usmerjen na to, da razženemo te goste oblake, da bo mogel naš ideal zasijati s polnim žarom. — Naša akcija za državno reformo v smislu ustvarjenja enotne nemške šole, ni imela uspeha. — Organizacija je propagirala idejo, da je treba postaviti osnovno šolo v službo pomirjenja narodov. Odkrito povedano, ta problem so iskreno pozdravili vsi člani učiteljskega združenja in ta iskrenost je bila povod, da je nemško učiteljsko med prvimi pristopilo v internacionalno federacijo učiteljskih združenj z največjim številom članov in v njej najmarljivejše sodeluje. — Nemška učiteljska organizacija je včlanjena v splošnem uradniškem savezu, v katerem se rešujejo oni problemi, ki interesirajo vse uradništvo in s tem tudi učitelje. — G. Raeppl, ki je podal poročilo, ga končuje z željo, da bi bilo poročilo, ki bo podano o delu v letu 1930, manj pesimistično nego sedanje.

— Kako se vrši učiteljska skupščina na Angleškem. Letos se je vršila skupščina angleškega učiteljskega združenja v Bourne-mouth. Združenje ima dva predsednika: učitelja Mr. Coven in učiteljico Manning. Angleži so znani kot narod, ki zelo spoštuje bon ton in takt. Razume se, točno ob javljenem času so zbrani v dvorani vsi delegati (2000 po številu). Kmalu se pojavi tudi predsedništvo, delegati vstanejo in stojijo toliko časa, dokler ne zavzame predsedništvo svojih mest. Tajnik poda predsedniku zlato verižico, ki jo ta da okoli vratu. S tem se začne njegova službena funkcija. Ko odda to dolžnost drugemu, si sname to verižico in jo natakne svojemu namestniku okoli vratu. — Poleg običajnega dnevnega reda se je bavila letošnja skupščina tudi z vprašanjem neuspehov. Organizaciji ni uspelo uresničiti njene namene. Edini uspeh je ta, da je sedanja vlada držala obljubo, ki jo je dala volilec med volilno borbo in uvedla povsod osemletno šolsko obveznost (v več-

ni šol je ta že obstojala). Predsednica Manning, ki je znana pedagoška reformatorica, je govorila o šolstvu in poudarjala predvsem naslednje: Ona je v principu proti formuliranju pedagoških norm. Čim svobodnejši je učitelj pri svojem delu, tem boljše je šola. Ze v prvih razredih je treba izvršiti diferenciacijo otroških sposobnosti in dati otrokom priliko, da bi svoje sposobnosti čim boljše izpolnili. Ne moremo imenovati večjega uspeha niti v vzgoji niti pri pouku nego je ta, ko pride otrok sam do kakega pozitivnega rezultata. Otroka je treba vedno samo vzpodbujati.

### POKRAJINSKA SKUPŠČINA.

**Opozorjamo ponovno na poziv novomeškega učit. društva, da se pri njem delegati(ke) in drugi udeleženci pravočasno, t. j. do 10. julija priglase zaradi prenočišča.**

— Zahvala. Gospod Anton Janežič, posestnik papirne industrije v Ljubljani, Florjanska ulica št. 14, je podaril 300 Din (tri sto) za revne šolske otroke na tukajšnji šoli. Za ta velikodušni dar mu izreka iskreno zahvalo — upraviteljstvo deške osnovne šole v Trbovljah.

— Mladič, Zakon o tisku. V založbi Jugoslovanske knjigarnice je izšla knjižica »Zakon o tisku«, ki jo je uredil sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani Mladič Anton. Knjižica vsebuje pregledno tekst zakona o tisku z 6. VIII. 1925. z vsemi dopolnitvami in spremembami po tiskovni noveli z 6. I. in 11. I. 1929. uvodnem zakonu h kazenskim zakonikom z 16. II. 1929., kazenskemu zakoniku z 27. I. 1929., zakon o izvrševanju kazni na prostosti od 16. II. in zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi z 6. I. 1929. in je opremljena z nad 100 važnejšimi in zanimivimi razsodbami kasacij in višjih sodišč. Knjižica je z ozirom na njeno vsebino, ki do sedaj še ni bila nikjer objavljena neobhodno potrebna vsem praktičnim juristom, novinarjem in tiskarjem ter tudi učiteljem, ki dopisujejo v liste. 8<sup>o</sup> — 66 strani. Cena 16 Din.

— Mariborski učitelji maturant iz let 1880., 1881. in 1882. se zbirajo k svojem skotanku v Rogaški Slatini dne 5. julija t. l. zvečer v hotelu »Solnce« ob 8. (20.) uri s prazno jubilejantov iz letnika 1880. Iz Grobelnega v Rogaški Slatino podnevu 5 vlakov. Primerna pernočišča priskrbljena. V nedeljo zarana se udeležimo korporativno službe božje. Potem slučajni izleti — skupni obed ob 13. uri — popoldne razid. Vsak udeleženec naj se prijavi takoj pri tovarišu jubilaru Ivanu Kitu v Rogaški Slatini, da se vse pravočasno naroči. V imenu sklicateljev: Tone Porekar — Maribor.

— Občni zbor Slovenske Matic se je vršil dne 2. junija. Predsednik je izrekel za hvalo slovenskim dnevnikom »Jutr«, »Slovenc«, »Slov. Narodu« in »Učiteljskemu Tovarišu« za brezplačno obveščanje o društvenem poslovanju, kakor tudi vsem poverjenim za njih sodelovanje. Iz tiskanega letnega poročila za leto 1929. je razvideti, da je imelo društvo 1 častnega člana, 1 pokrovitelja, 8 ustanovnikov, 45 družstvenikov in 3525 rednih članov. Raznim prosvetnim ustanovam in zavodom je dala lansko leto Slovenska Matica brezplačno na razpolago 1490 knjig ter je brezplačno odstopila drž. biblioteki vse one knjige, ki jih je dobila od tujih založništvo. Takšnih slovenskih, hrvaških, srbskih, čeških, ruskih, bolgarskih, francoskih knjig je bilo 890. Izvoljeni so bili v društveni odbor za triletno dobo: Albrecht Fran, dr. Cankar Izidor, dr. Debevec Josip, Kozak Juš, Lajovic Anton, dr. Lončar Dragotin, Prepeluh Albin, Vidmar Josip in Zupančič Oton; v nadzorstvo pa: dr. Glonar Joža, Rožanec Mihael in Tosti Avgust.

— Vsem, kar ste storili in z nami sočuvstvujete, Bog Vam povrni. — Bratcu Marij.

— 9. in 10. številka »Popotnika« izide prihodnji teden.

### Šolski upravitelji — poslovodje krajevnih šolskih odborov!

Poslužite se naročilnic „Učiteljske gospodarske poslovalnice“ in naročite vse potrebnosti za šole le potom UGP.

### INTERESANTNA NOVOST NA FRONTI OVOMALTINE.

Ovomaltine je v rokah zdravnikov že nekaj desetletij preizkušeno sredstvo za krepitev. Navadno se doda to okusno, koncentrirano redilno sredstvo toplemu mleku za zajtrk in južino. Da bi se moglo to krepilno redilno sredstvo uporabljati kot ugodna osvežujoča pijača, tudi za veliko čedo, je dala tvornica Dr. A. Wandera v promet zelo okusno čašo iz aluminija pod imenom Ovomix. V Ovomix čaši se meša Ovomaltine nekaj sekund s hladnim mlekom in s tem se dobi zelo dobra, osvežujoča pijača, ki daje istočasno novo moč.

Obleke kemično čist, barva, plista le lika tovarna JOS. REICH.

Prispevajte kot podporniki „Pevskemu zboru UJU učiteljstva“!

## Stanovska organizacija UJU iz društev:

### Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARENBERSKI OKRAJ je zborovalo dne 16. junija t. l. ob 8. uri v kolodvorski restavraciji v Breznem ob Dravi.

Statistika: Rednih članov 29, navzočih 27. Predsednik pozdravlja namestnika poverjenika tov. Hrena in novodošle tovariše (ico) Cibica, Holcarjevo in Cvetkoto.

I. Zapisnik zadnjega zborovanja se je prečital in odobril.

II. Predsednik poda situacijsko poročilo, zlasti o razmerju med društvom in poverjeništvom.

III. Obravnavali so se sledeči dopisi:

1. Dopis poverjeništvu v zadevi pokrajinske skupščine.

2. Dopis celjskega učiteljskega društva o sporu med poverjeništvom in njim, ki se prečita potem, ko se članstvo strinja s tem. Po tozadevni debati, v katero so posegli tov. Hren, Lešnik, Serbec, Pertot, se soglasno sklene predlog, naveden pod toč. VII. a).

IV. Tovariš Hren poda podrobno poročilo o pomenu in delovanju UGP ter priporoča članstvu pristop. Pri tej priliki se v debati o tem razvije razgovor glede razmerja med UGP in Učiteljsko tiskarno ter Učiteljsko tiskarno in poverjeništvom UJU Ljubljana. Po dolgotrajni debati se soglasno sklene predlog pod toč. VII. b). — Nato poda namestnik poverjenika še razna poročila o aktualnih tekočih stanovskih zadevah.

V. Tovariš predsednik poda kratko poročilo o seji širjega sosveta v Mariboru.

VI. Nadaljevanje referata Gospodarske in življenske prilike v marenberškem okraju, ki bi ga naj bil podal tov. Miklavc, se je z ozirom na pozni čas preložilo na prihodnje zborovanje.

### VII. Predlogi:

a) Odposlancem celjskega in kranjskega učiteljskega društva se naj da prilika, da podajo na skupščini svoje izjave glede spora med njimi in poverjeništvom UJU Ljubljana. — Marenberško učiteljsko društvo želi, da pride med omenjenima društvoma in poverjeništvom čimprej do sporazuma.

b) Skupščina, odnosno delegacija naj razčisti razmerje med Učiteljsko tiskarno in poverjeništvom UJU Ljubljana. — Uprava Učiteljske tiskarne naj zniža pristopnino in delež na takšne zneske, da bo omogočeno vsakemu članu UJU pristopiti k zadrugi in da bo tako Učiteljska tiskarna postala res »Učiteljska«. V slučaju, da bi upravni odbor tudi tokrat to preprečil, se naj prekinejo z njo vsi stiki.

c) Delegacija skleni, da se vpelje kolegarsko upravno leto z 12 meseci, ker je pri sedanjem upravnem letu z 10 meseci oškodovano zlasti mlajše članstvo.

VIII. Delegatoma za pokrajinsko skupščino sta se izvolila predsednik tov. Terčak in tov. Lešnik, namestnikoma pa tov. Pertot in tovarišica Poharjeva.

Terčak St., preds. Miklavc Fr., tajnik.

+ SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ je zborovalo dne 4. junija 1930. v St. Jurju ob Taboru. Izmed vpisanih 34 članov(ico) navzočih 25, t. j. 69%.

I. Predsednik pozdravi vse navzoče, zadnjič pri zborovanju v tem šolskem letu, zlasti pa na novo pristopivšo članico tov. Jožefo Luževič iz St. Jurja ob Taboru in pa predavatelja tov. Planerja iz St. Pavla pri Preboldu. Naše društvo so pa zastopile tov. Kmetova, ki je bila premeščena v Trbovlje in ga. Cimperman Marija, ki je izstopila iz društva. Omenja tudi spremembe pri naših oblastnih resorih v Celju kakor v Ljubljani. Preide nato po tem poročilu na dnevni red. Zapisnik se prečita, odobri in podpiše.

II. Došli dopisi se prečitajo in vzamejo na znanje.

III. Predavanja: a) Tovariš Planer iz St. Pavla pri Preboldu predava: »Osnova in cilji Učiteljske gospodarske poslovalnice«. V izčrpnem poročilu poda pomen in ugodnosti UGP. Naročniki, ki se te poslužujejo, pomagajo na ta način brez kakega truda in denarnih žrtvev graditev tako potrebnega in zaželenega Učiteljskega doma. Priporoča pristop k UGP in podpis delnic. Omenjeno bodi, da so včlanjena pri nas vsa upraviteljstva. Naročajte tovariši in tovarišice vse šolske potrebnosti le potom UGP, ki se na ta način nič ne podražijo — nasprotno, UGP dobi od vplačane vsote odstotke. Izvoli se poverjenik za naš okraj in to tovariš Franc Šega iz Gomilkega, obračajte se do njega v vseh zadevah glede UGP.

b) Sledi: »Zgodovinske črtice o postanku in razmahu Savinjskega učiteljskega društva«, osivelega, še vedno čvrstega tovariša Zotterja, ki uživa zaslužen pokoj, on je še edina živa kronika našega društva od ustanovitve, ki je preživel in se udeleževal pri društvu do danes. Zbral in zapisal je vse podatke, važne dogodke, spremembe savinjskega učiteljskega društva, ki je v letu 1929. prekorčalo 55 leto svojega obstoja. Ob jubileju te korporacije se je tov. Zotter spomnil vseh onih, ki so pred 55 leti pristopovali krstnemu slavu društva, ki si je nadelo nalogo, da bo širilo nacionalno zavest med narodom, da bo skrbelo za čim večjo povzdigo na vzgojnem polju. Podal je prvo dobo od leta 1874. do 1895., drugo dobo do leta 1914. in tretjo dobo do leta 1930. bo podal na

enem izmed prihodnjih zborovanj. Za veliki trud vso zahvalo in priznanje.

IV. Za delegate so bili izvoljeni: a) za pokrajinsko skupščino tovariš Tomažič, za namestnika pa tovarišica Ang. Pucelj, b) za državno skupščino tovariš Lojze Lušin in kot namestnik tovarišica Lavrič Mara.

V. a) Na poslani dopis bivšega učiteljskega društva Celje se sklene na predlog tovariša Zdošča:

1. Uvidevamo upravičenost zahteve celjskega učiteljskega društva po zadostitvi za vse žalitve, ki jih je bilo deležno od poverjeništvu. Obsojamo poverjeništvu, da ni hotelo in ni moglo najti potov in sredstev, da bi se bil obstoječi spor izravnal in ustvarilo pristrčno tovariško sodelovanje.

2. Celjsko društvo pa bi bilo moralo navzlic ignoranci poverjeništvu iskati legalnih potov, da se uredi vsa zadeva s poverjeništvom, izstop iz UJU smatramo za preradikalno, pa tudi za obstoj katerekoli organizacije nevarno sredstvo, ki zadeve ne sanira, temveč ustvarja še globlji prepad.

3. Ureditev med poverjeništvom in baje še nekaterimi društvi je mogoča po našem mnenju samo s sklicanjem izredne skupščine UJU pov. Ljubljana, z dnevnim redom: »Votitev v ožji sosvet«.

b) Sklene se: Predlogi, ki se bodo obravnavali pri pokrajinski skupščini, naj se pošljejo vsaj 2 meseca poprej vsakemu društvu na vpogled.

c) Delegatom za pokrajinsko skupščino se dajejo navodila, pooblasti se jih, in jim da polnomočje, da zastopajo naše društvo pri skupščini v vseh eventualnostih.

d) Blagajničarka prosi za poravnavo članarine do začetka julija.

VI. Tovariš predsednik omeni, da je po pravih in odlokih, ki prihajajo glede učiteljskih zborovanj, zborovanje za vse udeležence »uraden dan« in ti so obvezni, da vztrajajo do zaključka zborovanja, in ni nikakor dopustno, da se udeleženec(ka) odstrani pred zaključkom, hiteč po privatnih poslih. Zeleč vsem navzočim vselej počitnice, zaključki tov. predsednik zborovanja.

Jos. Jarh, t. č. preds. M. Tomažič, t. č. tajnik.

+ ZAPISNIK ZBOROVANJA UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA RADOVLJSKI OKRAJ dne 18. junija 1930. na osnovni šoli na Bledu.

Statistika: Število učiteljstva 130, včlanjenih 101, navzočih 59, t. j. 45-38%.

Predsednik otvori zborovanje in preide na dnevni red.

1. Prečita se dopis št. 1153 poverjeništvu UJU v Ljubljani in da v razpravo. Razvila se je ostra debata o tem, v katero so posegli tov. Schiffer, Baebler, Vider, Golobič, Peter, Hafnerjeva in L. Pibrovce. Odborov sklep se odkloni z ozirom na pojasnilo tov. Schifferja.

Poverjeništvu se poziva naj pošlje najnovjši osnutek pravilnika, nadaljnji razgovor o tem se preloži na jesen.

Tov. Vider Jožef predlaga, naj se debata tira člen za členom, izpremembe k njim naj se pošljejo poverjeništvu Ljubljana, ki naj jih uveljavi po možnosti. Predloge se posebej pošlje poverjeništvu.

2. Volitev delegatov za pokrajinsko skupščino. Za volitve so bili trije predlogi. 1. Odborov. 2. Leopold Baeblerjev in 3. Franca Hafnerja.

Večino je dobil drugi predlog (22 glasov). Izvoljeni so: Blažič Karol, Jeglič Malči in Leopold Baebler.

3. Slučajnosti: a) Tov. Baebler predlaga, naj se ustanovi gospodarska učiteljska ustanova: »Učiteljski posojilni konzorcij«, ki bi preskrbeljal učiteljsko s cenenimi krediti. Naročeno mu je, da naj predloži pismen predlog odboru, ki ga odpošlje poverjeništvu v razpravo.

b) Nekateri tovariši so naprosili tov. nadzornika, naj poda pojasnila k posameznim uradnim dopisom.

Po dobljenih pojasnilih se zborovanje zaključuje, ko se ugotovi, da »Učit. Tovariš« ni objavil poslanega popravka St. Zagarja. (Kakor je uredništvo priobčilo popravek tov. Gerlanca v zadevi celjskega društva in še vsak stvaren popravek, bi priobčilo tudi popravek tov. Zagarja, če bi ne bil tendenciozno žaljiv in neresen. Predsednik Zagar naj bi prečital članstvo svoj popravek in bi isto samo lahko presodilo, koliko objektivnosti in resnosti je v njem. — Uredništvo).

Na Bledu, dne 18. junija 1930.

St. Zagar, t. č. preds. Ivan Zagar, t. č. tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ je zborovalo dne 14. junija 1930. v Kočevju.

Statistika: Od 150 učiteljev v okraju je včlanjenih 97. Zborovanja se je udeležilo 45 članov, t. j. 46%.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje ter pozdravi navzoče. Uvodoma omenja, da je bilo potrebno še eno zborovanje, ker je bilo zadnje zborovanje na Krki slabo obiskano in zaradi ne-sklepnosti je tedaj odpadel dnevni red. V svojem nadaljnjem poročilu govori o seji širjega sosveta v Mariboru z dne 26. aprila 1930. in o delovanju poverjeništvu za izboljšanje materialnega položaja učiteljstva. Izraza upanje, da bomo v kratkem prijetno

MIROSLAVA LEITGER  
LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3.  
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija in izdelovanje šablona. Založba DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

## Uredimo pristop k Učiteljski gospodarski poslovalnici v Mariboru!